

SVART PÅ HVITT

3. FEBRUAR 1944

MOBILISERINGSPLANENE

I forrige uke kunne den frie norske presse offentliggjøre et promemoria skrevet av «justisminister» Riisnæs, og oversendt den 17 januar til SS-Obergruppenführer Berger.

Riisnæs gikk i korthet inn for å mobilisere nordmenn til kamp mot «det bolsjevikiske Sovjetrussland».

Folk har hatt det travelt med å diskutere den tysk-norske «justisministers» P. M. Trass i demotiene er det hevet over enhver tvil at dokumentet skriver seg fra nasihold, og det foreligger bare tre muligheter:

Forslaget kan være satt fram av Riisnæs privat, eventuelt med støtte av en liten gruppe quislinger. Hensikten kan da bl. a. være å vinne de tyske herrers gunst på bekostning av andre, mindre ivrige partifeller.

Det er imidlertid ikke umulig at en må ta P. M. et langt alvorligere. Det er ikke urimelig at en stor del av våre heimlige nasister går inn for det, og at de til dels har støtte på tysk hold. I så fall har forslaget sannsynligvis vært drøftet på møtet mellom Hitler og Quisling. Det er ikke utenkelig at Tysklands hersker nok en gang lar seg narre av feilaktige skildringer av stemningen her hjemme. Tysklands mangel på reserver vil etter hvert bli skrikende, og ønskeoppfyllende tenkning kan få Hitler til å tro at vi og andre trellbundne nasjoner vill la oss villlede av bolsjevikspøkelset som nasiene søker å mane fram. I virkeligheten er vi alle på det rene med at Sovjet er en av våre allierte, at dets kamp er vår kamp.

Dementiet i de tysk-kontrollerte avisene tyder på at en åpenlys mobilisering ikke vil finne sted med det aller første. Men det hette her: «Man vil fortsatt følge den ordning at innsats av nordmenn med våpen hånd bare kan skje på frivillig basis.» En bør merke

seg uttrykket «med våpen i hånd».

Det er mulig at skrevet var beregnet på heimefronten, at det skulle virke avledende og dekke over noe annet, mindre alvorlig. Det kan f.eks. dreie seg om arbeidsinnsats utenfor landets grenser. Hensikten er i så fall å få oss forberedt på det verste, for at vi så skal puste lettet — «dette er likevel ikke så ille».

Svaret på en slik maskert mobilisering må bli det samme som på en direkte. Alle midler må bli tatt i bruk: Generalstreik omfattende ikke bare arbeiderne, men også alle funksjonærer og hele sentraladministrasjonen; sabotasje og aktiv kamp. Det vil være bondenes plikt ikke bare å ta del i kampen, men også å holde forsyningene borte fra fienden og stille dem til rådighet for våre egne. Våre allierte må i tilfellet snarest mulig skaffe oss nye tilførsler av våpen og andre fornødenheter.

Men også om en ser bort fra framtiden fortjener forslaget til Riisnæs stor oppmerksomhet. Selve den kjennsgjerning at et slikt dokument kan bli skrevet av en som ikke er pasient på et sinnsykeasyl og at det kan skake oss opp, viser svakheten ved linjen vi har fulgt i vår kamp. Vi har for lenge stolt på isfronten — på den passive motstand. Vi har gitt våre fiender inntrykk av at vi er som Trumperstråle i Peer Gynt, og sier med ham: «Jeg får vel følge dem på ferden, men protesterer for all verden.»

Skal vi sikre oss mot enhver form for mobilisering, må våre ansvarlige norske myndigheter gi kampsignalet.

En kan ikke vente at de tyske terrorister i lengden skal holde i age av en åndelig kamp.

Advokat Pål Schieflo døde nylig i fangenskap i Tyskland, 40 år gammel. Dødsårsaken var tuberkulose.

Terror skal møtes med motterror.
(Goebbels)

Og Djevelen drives ut med Belshub!

Formiddagsnyheter 2-2.

Kingisepp erobret. N for byen er hele høyre bredd av Luga renset for fiendtlige soldater. Lengere s står russerne 20 km v for elven Luga. Tyske tap i kampene omkring Kingisepp i løpet av i går, 2000 falne. Den tyske retrettveis for Leningrad er nå bare 40 km bred. Ytterligere framgang fra Ilmensjøen mot knutepunktet Luga. Framgang også v for Sokolniki.

De allierte står ved Campo Leone mellom Anzio og Albano. Cisternas bygrense nådd. Cassino på det nærmeste omringet. Bombing av Triesti. Flyplasser i Norditalia og ved Klagenfurt i Østerrike.

Amerikansk landgang på Marsalloyene. Brohoder opprettet. Operasjonene utvikler seg gunstig.

Viktig endring av Sovjetsamveldets forfatning. Rådsrepublikkenes får egen arme og egen utenriksrepresentasjon. Molotov understreker at på denne måten vil republikkene bedre kunne ivareta sine nasjonale og kulturelle interesser.

Ukeoversikter.

ØSTFRONTEN Pressekorrespondenter beskriver Den røde armes seire på nordfronten som de største siden Stalingrad. I løpet av en kort tid er beleiringen av Leningrad hevet. I og med erobringen av Tossno, Ljuban og Tsjudowo er hovedbanen til Moskva befridd, og arbeidet med å få den i brukbar stand er nå i full gang. S-v for Leningrad behersker russerne nå 60 km av banen til Narva. De rykker hurtig fram mot Kingisepp (Jamburg). Lengere s øker presset mot Luga; våre allierte står nå bare 20 km fra dette viktige knutepunkt som er truet fra n, s og ø. Jernbanen Leningrad-Dno er avskåret i nærheten av Bateskaja. Framstøtet fra Novgorod har bl. a. ført sil at Simsk så og si er omringet. Forts. s. 4.

SVENSK DEMOKRATI

Vi er det svenske folk takknemlige for hjelp og velvilje, for protester mot tyske overgrep. Men vi er bekymret fordi vi savner en sunn og mannsterk reaksjon mot utglidninger i det svenske samfunn.

Sverige har i løpet av krigen fått en rekke nye lover og forordninger som skulle «verne» landets nøytralitet, men som i virkeligheten bytter med rettsbevissheten og derfor skulle ha vakt en harmdirrende protest ute i folket. Noen eksempler: Det er gitt lover for å hindre folk i å skade Sveriges «vennskapelige forbindelser» med fremmede makter. Ifølge disse er det bl.a. i prinsippet forbudt å skildre hva en selv har sett i okkuperte land. Bestemmelsen har ikke vært håndhevet overfor dansker og nordmenn, men polske og tsjekkiske flyktninger har vært fengslet fordi de berettet om forholdene i sine heimland. Nåværende svensk lov fastsetter fengsel eller tvangsarbeid på inntil 4 år for å unnlate å angi folk som sannsynligvis vil skade landets vennskap med andre stater. Bestemmelsen virker kjent på oss, men ikke fra gammel norsk rettspraksis. I et rettsamfunn berøves ikke folk sin frihet uten lov og dom. Dette gjelder ikke lenger i Sverige hvor politiske flyktninger kan fengsles i månedsvis og så interneres av rent administrativt vei. Og bortsett fra de vanlige hold reagerer folk ikke. Tvert om. De fleste var fornøyd da statsråd Møller opplyste at bare 270 flyktninger var internert og ikke flere enn 27 hadde vært berøvet friheten i over et år. Men kravet til rettsikkerhet bør være absolutt.

Krigsårene har vært vanskelige også for Sverige — og kanskje farligere enn for oss. Hos oss fulgte vilkårligheten og oppløsningen av rettssamfunnet hakk i hæl med Hitlers armeer. For oss er det symptomer for fremmedherredømmet. Viljen til å gjenopprette og verne lov og rett er i dag mere levende hos oss enn noensinne.

Utglidningene i Sverige er ikke store når en ser dem på nasjonalbariets bakgrunn. Men de er der, og de er ikke påtvinget av fremmede voldsmenn. Kanskje har re-

Tyskerne myrdet Kaj Munk.

Kaj Munk ble hentet i sin heim av tre gestapo og en Schalburgmann. Deretter ble han funnet myrdet. Dette framgår av det danske politis rapport, meldes det i den frie danske presse. Morderne er bragt i sikkerhet av tyskerne.

I Danmark mener en at bakgrunnen til mordet må søkes i Kaj Munks holdning under nyttårsprekenen i år. Presten lot den fullbesatte kirken vente lenge på seg, og da han endelig kom var han i alminnelige klær og gikk ikke opp på prekestolen.

Han stilte seg i gangen og sa: Da de formuende bondene og kjøpmennene i trakten bar stillt sine hester og vogner til disposisjon for de tyske festningsanleggene, kan jeg ikke i år holde noen nyttårs gudstjeneste. Om det hadde vært småkårsfolkene som hadde latt seg lokke av tyskerne tilbud kunne jeg kanskje ha forklart meg det, men nå er det ikke mulig. Om en er redd for å delta åpent i kampen, er det minste en kan forlange at folk forholder seg passive. Nå kan dere godt gå heim.

Ord som enkelte kunne ha godt av å høre her heime også!

Mens nasistene hadde håpet å kunne øke den tyske flypronksjon med 50 pst. i løpet av de siste månedene av 1943, sank den med noen og tredve pst. Dette betyr at produksjonen ble en del mindre enn halvparten så stor som de tyske makthavere hadde håpet.

Smør til Russland.

Så godt som all det smøret som Amerika etter låne- og leiprogrammet eksporterte i 1943 gikk til Russland, hvor fettmangelen har vært et av de vanskeligste problemer å løse under krigen.

Himmelen har utferdiget en bestemmelse om at alle SS-menn heretter bør gå i kirken.

De håper å få asylrett til himlen.

aksjonen nettopp derfor vanskeligere for å melde seg. Likevel er den nødvendig. Også Sverige bør bli med i et framtidig verdensomspennende rettssamfunn, bygget på rettsikkerhet og fritt for vilkårlighet.

Frankrikes krig.

Timen nærmer seg og invasjonen står for døren i Frankrike. Dag etter dag stiger antallet av sabotasjer mot jernbanene; de siste månedene har det vært et gjennomsnitt på 12 pr. dag. Franskmennene vet at ingenting kan skade erkjennenden mere enn disse ødeleggelsene nå like før invasjonen.

Tyskerne har allerede tomt Frankrike for 1500 lokomotiver og titusener av jernbanevogner og biler, hester og traktorer. Dertil kommer de stadige allierte angrep så tyskeres kommunikasjoner allerede er anstrengt til det ytterste. Når dagen kommer er det en livshetingelse for Hitler at han kan stole på hurtige flytninger av troppemassene fra det ene sted til det annet, og derfor blir det en hovedoppgave for friskarene å lamme kommunikasjonene. Det er dette nyttige arbeidet de nå er i gang med, og en kan gå ut fra at tempoet og effektiviteten vil øke ettersom den store dagen nærmer seg.

Men det er ikke bare transportvesenet som lider. På alle områder får tyskerne og Vichyquislingene merke at det er blitt liv i franskmennene igjen.

Industriens stilling må nærmest betegnes som katastrofal. I slutten av desember var det bare kullgruvene og de fabrikker som lager jernbane- og krigsmateriell for tyskerne som var i gang. Som følge av råvaremangelen var praktisk talt alle andre fabrikker stengt. Og i jern- og stålindustrien er produksjonen bare en brøkdel av hva den var før. Et par tall vil belyse situasjonen:

Jernproduksjonen, som i 1928 var på 10 mill. tonn, gikk i 1942 ned til 1,5 mill. tonn. Stålproduksjonen var i 1928 9,38 mill. tonn. I 1942 hadde den sunket til 2,14 mill. tonn.

De allierte luftangrep har en stor del i dette glørende resultat. Men meget av øren tilfaller de franske sabotørene.

Det er et stort bidrag de yter til haddelens fall!

Et stort antall tyske jernbanefolk er kommet til Jylland hvor en tysk kommiser har overtatt ledelsen.

FINNLANDS SKJEBNETIME

I høst hadde Finland en sjanse til å komme ut av krigen, men fant ut at de måtte spørre Hitler til råds først. Svaret kunne jo bare bli ett, og lederne håpet videre mot ethvert håp. Miraklet skjedde ikke, og med den avgjørelsen som nå er innledet på Leningradfronten nytter det ikke lenger med mørklegning og tåkedannelse. Sannheten kryper fram i lyset.

Og sannheten er den at Finland har ført en offensiv krig og målet har vært Sovjets ødeleggelse og «den strategiske grense», dvs erobring av store områder rent russisk land, et mål som fikk sitt klareste uttrykk i Mannerheims berømte dagsordre av 10 juli 1941: Jeg vil ikke stikke sverdet i skjeden før Østkarelen er blitt finsk!

Disse storhetadrommene har lenge levd hos disse finske krigsvenntyrere, og i 1941 var timen kommet. Storfinnene stolte blindt på blitzhitlers uovervinnelighet, og i forbund med Ham, Danmarks og Norges hæddel, skulle de endelig gjøre opp med arvefienden og gjøre drømmen til virkelighet. Hva raket det dem om Hitlers nye lynseier for uoverskuelige tider ville gjøre broderfolkene til slaver — de broderfolk hvis sympati de beiler til i dag!

At samvittigheten likevel ikke var riktig god viser den hårdnakkete tæsen om at Finland ble overfalt, og bare førte en separatkrig. Dette er legn og motbevises av Hitlers erklæring den 22 juli 1941, der han sier at en oppmarsj fant sted i forening med finske kamerater. Og marskalken selv uttalte i sin takketale til Hitler på sin 75-årsdag den 4 juni 1942, sin glede over at det stortyske rikets første mann hadde understreket våpenbrorskapet mellom de to land. I dette så han en garanti for kommende framganger og sluttseiren.

Siden, da det tok til å gå bakover med freksermannen, het det plutselig at Finland var et fullstendig fritt land som ingen politiske og militære avtaler har med akselmaktene; det var ikke tale om erobringer eller ideologisk krig. Dette var en finsk separat forsvarskamp. Finland var et vir-

kelig og fribetselskende demokratil

Men i dette demokratiet ble 6 riksdagsmenn fengslet og behandlet som forbrytere fordi de talte for fred. Og allerede før krigen ble en rekke aviser og tidsskrifter inndratt av samme årsak. Selskapet for fred og vennskapelige forbindelser med Sovjet, som ble stiftet og fikk massetilslutning etter Moskvafreden, ble oppløst. I dette demokratiet er Mannerheim første mann, den fhv. tsargeneralen som etter borgerkrigen behandlet arbeiderne på en måte som fikk det konservative Times til å skrive om «den hvite terrorens land».

I forsvaret for dette Finland yrer det av selvmotsigende argumenter. I det ene øyeblikk er Finland en fri og uavhengig stat, og samtidig, når det passer, handler det under tysk press. Finland fører bare sin egen krig, og kan ikke frigjøre seg fra akselmaktene. Parlamentarisk demokrati har de, med suveren riksdag, og likevel lar de seg hundse av tyskkrypende sjåvminister!

Overfor den slags forvirrede argumenter er det nok å peke på Bulgaria, hvor Boris trass i Hitlers påtrykk ikke våget krigen mot Russland på grunn av folkets vennskapelige innstilling til dette land.

Vil de allierte behandle Finland som en vasallstat, og dermed svikte prinsippene i Atlanterhavserklæringen, spørres det videre. — Finland som forsvurer den vesterlandske kulturarven sammen med Atlanterhavsmaktene, selv om motstanderen er en annen? Her går vi fra det forvirrede til det dunkle. For Sovjet er jo en av Atlanterhavsmaktene og må da forsvare den vesterlandske kulturarven mot seg selv! Nei, hensikten kan tydeligvis ikke være noen annen enn å sette ondt blod mellom de allierte i håp om at det skal bli redningen.

Men redningen ligger bare i en ting: Finnene må vise at de i handling slutter seg til demokratiet. De må frigi de politiske fangene og utskrive frie valg så folket selv kan velge sine representanter og ledere. De må forstå at Sovjet ikke kan forhandle med folk som i ord og gjerning har vist at de står på nasismens side.

Sovjetsamveldet har krav på sikkerhet hvis det skal delta i en internasjonal organisering av freden. Det kan ikke risikere at Finland enda en gang skal bli brudede for nye hitlere.

Derfor må folket selv ta makten i samsvar med grunntanken i Atlanterhavserklæringen, forlate den nasjonale egoismes vei og inn ta sin plass i sammenhengen. Det gjelder for Finland som for alle de andre småstatene som vil freden.

Finnene må kvitte seg med de blinde, egoistiske lederne som har ført dem i ulykken. Da vil vi alle med glede ta i mot dem og de vil få den friheten de har rett til.

Katyn-mordene.

Denne saken har i lang tid vært gransket av en Sovjetrussisk undersøkelseskomisjon som nå har sendt ut sin redegjørelse. Her blir det slått fast at de myrdede polakkene var krigsfanger som var anbragt i en leir nær Smolensk. Videre heter det at det av praktiske grunner ikke lot seg gjøre å fore de 11 000 fangene vekk fra området da tyskerne i august 1941 rykket inn i det; de ble derfor etterlatt, men i live.

Paul Winterton, News Cronical's Moskvakorrespondent, hevder at kommisjonens konklusjon er bevist ved en rekke vitneprover og dokumenter.

Schalburgkorpset.

Etter hva dr. Best har erklært må Fritz Clausens danske nasiparti betraktes som likvidert, men medlemmene har fått høve til å bli tatt opp i det såkalte Schalburgkorpset, som ble opprettet i september. Dette korpset består av en militær, en politisk og en ideologisk avdeling, og formålet er å føre kampen mot sabotører og kommunister. Men det er offisielt ikke utrustet med politimyndighet.

Imidlertid foreligger det utallige eksempler på rasisme og andre overgrep fra korpsets side som har gjort det inderlig hatet av danskene. Det er en ren gangstergjeng som for en meget stor del er rekruttert fra forbryterverdenen. Av de sist innskrevne 30 medlemmer var 28 tidligere straffet! Korpset består nå av ca. 6000 mann.

(Ukcovernsikter. Forts. fra s. 1)

En stor seier kunne også noteres i og med erobringen av Novo Sokolniki — en av tyskerne sterkeste bastioner i Newelområdet. Tapet av denne stilling øker faren for de tyske styrkene i Vitebsk og Orsja. Samtidig åpner det seg muligheter for russiske framstøt mot Latvia og Peipussjøen. Det siste framstøtet vil i øyeblikket være det furligste idet det vil true retrettlinjene fra Leningradsektoren.

I allierte kommuniker blir det gitt få detaljer om kampene på de øvrige avsnitt av østfronten. Tyske motangrep som ble gjennomført med store tap, har tvunget russerne til å oppgi enkelte steder i Vinnitsa-Umanområdet. En foreløbig ubekreftet melding beretter at tyskerne har trukket seg tilbake fra Smjela, et viktig knutepunkt s for Tsjerkassy.

ITALIA Det er ennå for tidlig å vente seg store resultater av landstigningen s for Roma. Brohodet er fremdeles lite, men blir stadig utvidet og forsterket ved nye tilførsler av mannskaper og materiell. De allierte styrkene står 20 km ø for Anzio og 25 km ø for Nettuno. Gisterna ved Via Appia og banen fra Roma står for fall. På vei mot n-ø har troppene nådd halvveis fra Anzio til Albano.

De allierte har initiativet på den 5 armers hovedfront, såvel ved Garigliano som ved Rapido. Det er gjort framgang i fjellene omkring Cassino.

LUTTOFFENSIVEN Fra alle fronter strømmer det inn nyheter om intens innsats av allierte luftstridskrefter. Berlin har i løpet av fire dager opplevd tre heftige nattangrep. I alt er nå 20 000 tonn bomber kastet over byen. I et dagangrep mot Frankfurt a. M. deltok 700 jagere og 300 tunge bombemaskiner som førte 1800 tonn sprengstoff med seg. Under toktet ble 102 fiendtlige fly skutt ned mot et tap av 31 bombemaskiner og 13 jagere. Også flyrekvisita- og flymotorfabrikkene i Braunschweig og jernbanemål i Hannover har vært utsatt for et dagangrep. Under dette ble 91 tyske maskiner skutt ned, mens bare 24 allierte gikk tapt. Nordfrankrike, Holland, Belgia og Vest-Tyskland har vært daglig heimsøkt.

I Middelhavsområdet har det allierte luftvåpen utført mellom 1000 og 1500 utfall i døgnet. Blant målene kan nevnes: Aviano, Verona, Ferrara, Terni, Formia, Arezzo og flyplasser i Sørfrankrike, særlig ved Marseille.

De alliertes tap er relativt små. Som eksempel kan det nevnes at i løpet av 29 og 30 ble det på vestfronten skutt ned 205 tyske fly mot 67 engelsk-amerikanske. Forholdet er enda gunstigere for Middelhavsområdets vedkommende hvor bare 14 fly gikk tapt i løpet av dagene fra 27 til 30 mens 126 fiendtlige maskiner ble skutt ned.

STILLEHAVSKRIGEN preges også av luftaktiviteten. I januar er over 400 flytokter utført over Rabaul. Admiralitetsøyene har vært bombet 5 ganger i løpet av den siste uken. Stadige angrep rettes mot japanerne på Ny Irland og Marshalløyene. Disse siste har nå i 3 uker vært utsatt for angrep hver eneste dag. Ifølge de siste meldingene er nå øyene utsatt for bombardement fra den amerikanske marine.

SYMPTOMER Argentina har brutt den diplomatiske forbindelsen med Tyskland.

Negerrepublikken Liberia har erklært Tyskland krig.

I Bulgaria er Sofias guvernør avsatt fordi han ikke kunne hindre tyskfiendtlige demonstrasjoner.

Ved Romanias østlige grense har org. Todt satt i gang med en forsert bygging av befestninger.

SPANIA De alliertes forhold til Spania har tilspisset seg. Sovjet har påpekt Francos tyskvennlige politikk. Storbritannia har protestert, bl. a. i anledning tidsinnstilte bomber som i spanske havner ble anbragt i lasten på skip som skulle til England. Det amerikanske utenriksdepartement har nå sammenfattet de viktigste klagen mot Francos utenrikspolitikk i disse punktene:

1. Italienske krigs- og handelsskip blir holdt tilbake i spanske havner og hindret i å slutte seg til de allierte.
2. Spania har fortsatt å levere krigsviktige varer, bl. a. wolfram, til Tyskland.
3. Spanske soldater kjemper på østfronten.
4. Tyske agenter arbeider fritt i

Spania og spansk Marokko.

5. Spania yter Tyskland kreditter som dette nytter til å finansiere spionasje.

Sambandsstatenes regjering har nedlagt forbud mot eksport av drivstoffer til Spania. Forbudet skal stå ved makt til en vesentlig endring av den spanske utenrikspolitikk finner sted.

SITUASJONEN Ifølge allierte beregninger har tyskerne i dag ca. 200 divisjoner på østfronten, 20 på Balkan, 20 i Italia, 50 i Frankrike, Holland og Belgia, 25 i Tyskland, 5 i Danmark og 3-10 divisjoner i Norge.

Overføringen av amerikanske styrker over Atlanteren beregnes avsluttet i februar-mars. De allierte vil da disponere for innsats i Europa: Den røde arme 300-350 divisjoner, den britiske orientarme 30, Italia 20, Nordafrika 50, amerikanske styrker for innsats i Europa 150, andre styrker på de britiske øyer 50 og på Island 2-3 divisjoner.

Tyskernes strategiske reserver beregnes til høyst 45 divisjoner.

Tallene viser at Tyskland vil være sterkt underlegent m. h. t. mannskaper når invasjonen en gang setter inn. Allerede i dag viser deres mangel på reserver seg tydelig.

For å spare på troppene sine og styrke forsvaret vil Hitler være nødt til å foreta en virkelig frontforkortning. Denne kan ikke finne sted i vest, da de allierte i så fall ville kunne gå i land på det europeiske fastland uten motstand. Deste rimeligere blir en stor tysk retrett på østfronten. Her foreligger to muligheter: Nasjene kan kun vike i n og oppgi bl. a. de baltiske sovjetrepublikkene, men de kan også velge å trekke seg tilbake i s. Karpatene vil da være en saansynlig forsvarslinje. Det er ikke urimelig at den tyske hærledelse vil se seg tvunget til å foreta begge tilbaketog.

I alle tilfelle vil en retrett ha store følger for vasallstatene. I n vil Finnlands stilling bli svekket og interessen for en separatfred kan igjen dukke opp i dette land. Et tilbaketog i s vil øke truslen mot Romania, Bulgaria og Ungarn, og sannsynliggjøre et brudd mellom et eller flere av disse landene og Tyskland.